

Otázka: Latinská Amerika

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Prokeš's

Přírodní podmínky:

- Amazonie – domov endemických druhů
- jihoamerické stepi = pampy
- subdukce (podsouvání oceánské desky pod pevninskou) -> častá zemětřesení (Bolívie, Peru, Mexiko)
 - sopky – Z pobřeží (Chile, Ekvádor, Kolumbie)

Ekonomika:

- země třetího světa (výjimkou – Francouzská Guiana, Surinam, Belize + ostrovy (1.svět)
Kuba (2.svět))
 - rozvojové země
- velké ekonomické rozdíly: nejbohatší Brazílie, nejchudší Haiti
- významná těžba ropy
- řeky – obrovský energetický potenciál
- ráj zemědělství
- sdružení volného obchodu, zakládající členské státy byly Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay (+ Chile, Kolumbie, Ekvádor, Peru, Surinam a Guyana)

Politika:

- v minulosti závislá území, která se vyznačovala politickou nestabilitou, častými vojenskými převraty, občanskými válkami a diktátorskými režimy
- v současnosti převážně demokratické vlády prezidentského typu

Obyvatelstvo:

- národnostně různorodá
- náboženství -převážně římské katolíci
- vysoká urbanizace (stěhování do měst)
- výrazný územní pohyb obyvatel (hory->pobřeží)

Brazílie

- 8 511 965 km² (5. na světě)
- 209 908 988 (5. na světě, 2017)
- prezidentská federativní republika
- prezident: Dilma Rousseffová -> Michel Temer -> **Jair Bolsonaro** (zvolen 2018)
- BRL – brazilský real
- portugalština

Přírodní podmínky:

- SZ – **rovníkové pásmo**, STŘED – **pásmo rovníkových monzunů**, J – **tropické pásmo**
- Amazonie -> vlhké tropické podnebí (2500-3000 mm srážek/rok)
- významné řeky – Paraná, Orinoko, Amazonka -> záplavy
- V – období sucha – 3-4 měsíce ročně
- **pororoca** – místní název pro přílivovou vlnou postupující směrem do vnitrozemí proti proudu Amazonky

Historie:

- 1500 kolonizována Portugalskem (mořeplavec Pedro Cabral) -> počátek pěstování dosud neznámých plodin a jejich vývozu do Evropy
- 17. st. - objevování vnitrozemí díky těžbě zlata
- 1822 - vyhlášení nezávislosti - Brazílie císařstvím
- 1899 - vojenský převrat - republika -> rychlý rozvoj
- 30. léta 20.st. - hospodářská krize
- 1964 - 1985 převzala moc vojenská junta
- 1990 - demokraticky zvolený prezident
- 2014 - korupční skandál - manipulování zakázek státní energetické společnosti Petrobras
 - **Dilma Rousseffová**
 - protesty
- 2017 byl z přijímání úplatků obviněn prezident **Michel Temer**
- 2018 zvolen **Jair Bolsonaro**

Obyvatelstvo:

- původní obyvatelé - indiáni - neschopni náročné práce -> dovoz otroků z Afriky, ve 20.st. imigrace Evropanů -> populačně velice pestrá
- úřední jazyk - portugálština
- vysoká urbanizace - vznik slumů = **favel**

Hospodářství:

- původně soustředěno podél pobřeží
- 1960 založení nového hl.města (předtím Rio de Janeiro) - Brasília -> výstavba silnic do vnitrozemí
- těžba železné rudy, zlata, diamantů
- důležitá průmyslová odvětví: strojírenství (výroba automobilů), hutnictví (výroba surového železa, oceli), petrochemie (rafinerie ropy)
- významné zemědělství - 10% HDP, zaměstnává 20% ekonomicky aktivních obyvatel
- splavnost řek
- vodní elektrárny - **Itaipú** (2. největší na světě)

Zemědělství

- pěstování- **káva**, **sója**, pomeranče, **cukrová třtina**, **kukuřice**, banány, kakao, fazole, oříšky kešu

Turismus.

- Rio de Janeiro

Problémy:

- vysoké procento negramotných
- velké sociální rozdíly
- deforestace za účelem získání orné půdy a pastvin pro dobytek
- kriminalita:
 - boje ve favelách
 - drogové gangy
 - korupce

Mexiko

- 1 964 375 mil.km²
- 124,6 mil. obyvatel (2017)
- Ciudad de Mexico
- prezident (Enrique Peña Nieto) -> **Andrés Manuel López Obrador**
- měna: mexické peso (MXN)
- NAFTA, OSN, OAS (Organizace amerických států)

Přírodní podmínky:

- Kordillery + Sierra Madre Occidental + Sierra Madre Oriental

- sever – subtropický pás – sucho

-> polopoušť

- jih – tropický pás – vlhko (4000mm srážek/rok)

-> deštný prales (poloo. Yucatán)

- Tehuantepecká šíje – činné sopky, vulkány
- častá zemětřesení

Historie:

- původní obyvatelé – Mayové, Zapotékové, Aztékové
- 1519 a 1521 conquistador Hernandez Cortés dobyl Aztéckou říši
- po r. 1535 “Nové Španělsko”
- 1810 – boj za nezávislost
- 1846-48 – válka s USA -> Mexiko ztratilo přes polovinu svého území
- 1910 – občanská válka
- 1910 – 1917 k demokratická revoluce
- počátek 20.st. – demokratizace
- 1929-2000 – vláda Institucionální revoluční strany (PRI)
- od 2006 Mexická drogová válka
 - mexická vláda X drogové kartely
 - kartely se snaží ovládnout co největší území a získat kontrolu nad vývozem drog do USA

Obyvatelstvo:

- katolíci
- mesticové – kříženci původních obyvatel a bělochů
- úřední jazyk – španělština
- vysoký populační přírůstek – 1,1%
- přistěhovalectví z okolních jihoamerických zemí
- urbanizace – 75%

Hospodářství:

- ovlivněno USA – hlavní hospodářský partner

-> vývoz surovin

- NAFTA – severoamerická dohoda o volném obchodu
- těžba ropy – Mexický záliv
- těžba a zpracování vzácných kovů – Ag, Pb, Mn, Zn
- zemědělství – kukuřice, sorga, cukrová třtina, káva, bavlna, produkce drůbežího masa
- turismus – nízké ceny ve srovnání s USA

Argentina a Andské státy

Argentina + Bolívie, Peru, Chile, Ekvádor, Kolumbie, Uruguay, Paraguay

Povrch:

- Andy – všechna vegetační pásma na malé rozloze
- Titicaca – nejvýše položené splavné jezero na světě
- Salar de Uyuni – největší solná pláň
- Atacama – poušť v Peru/Chile
- Aconcagua – 6959 m.n.m.

Podnebí:

- mírné pásmo, subtropické pásmo, tropické pásmo
- ovlivněno mořskými proudy
 - Peruánský (studený)
 - Brazilský (teplý)
- **El Niño** – dvakrát za 7 let
 - klimatický jev, zeslabení Peruánského proudu -> abnormálně teplá voda v oblasti rovníku -> změna klimatických podmínek v Tichomoří, úhyn ryb

Historie:

- Inká říše – dobytá v 16.století Španěly
- postupná konverze ke křesťanství

Obyvatelstvo:

- mesticové, běloši
- nerovnoměrné rozložení (v závislosti na přírodních podmínkách)

Hospodářství:

- nejvyspělejší Argentina
- dřevozpracovávající, chemický, strojírenský průmysl
- závislé na exportu nerostných surovin (ropa, Cu, Sn, Sb)

Zemědělství:

- zemědělství – chov skotu, lam, rybolov, káva, kakao

Problémy:

- deforestace
- produkce a následný vývoz drog (koka)
- FARC (kolumbijská ultralevicová povstalecká organizace, která od šedesátých let vede guerillovou válku proti tamní vládě)

Karibské státy

Venezuela, Guyana, Belize, Guatemala, Honduras, Kostarika, Panama, Nikaragua, Francouzská Guyana, Salvador, Malé Antily, Velké Antily, Bahamy, Nizozemské Antily, Kajmanské ostrovy, Dominikánská republika, Kuba

Podnebí:

- tropický pásmo, pásmo rovníkových monzunů
- srážky přináší severovýchodní pasát
- maximum srážek duben-říjen
- hurikány – léto, podzim
- vyrovnaná celoroční teplota

Povrch:

3 zóny:

- vnitřní antilský oblouk – vulkanická činnost, velké výškové rozdíly
- střední antilský oblouk – pokračování Kordiller
- vnější antilský oblouk – nízké vápencové plošiny, četné krasové jevy

Orinoko - bifurkace

Panamský průplav – spojnice mezi Karibským mořem a Tichým oceánem

Obyvatelstvo:

- mesticové, mulati

- černoši – potomci otroků (Belize)
- Kostarika, Panama – bělošské státy
- úřední jazyky: španělština, francouzština, angličtina

Historie:

- 1492 – vylodění Kryštofa Kolumba na San Salvadoru -> Španělská Západní Indie
- postupné předávání ostrovů ostatním koloniálním mocnostem
- oficiální konec kolonizace – 1898, mnohá území jsou však závislá dodnes

Historie Kuba:

- 19. st. – boj za nezávislost (odtržení od Španělů)
- Fulgencio Batista (vojenský puč – diktatura) -> Fidel Castro (Che Guevara) -> komunistická diktatura

Karibská krize:

- 1962 – SSSR – rozmístění raket na Kubě
- – jaderná hrozba
- reakce na umístění amerických raket v Turecku
- vyvrcholení Studené války
- následky: námořní blokáda Kuby
- 27.10. – Kennedyho ultimátum -> konec krize

Venezuela:

- vysoká kriminalita, ekonomické problémy
- Hugo Chávez – revolucionář, bývalý prezident, oponoval USA
- Nicolas Maduro – současný prezident
- jezero Maracaibo

- -> zásoby ropy